

Slovenski dom

Spedizione in abbonamento postale
Postolina placata in gotovini

Prezzo - Cena Lir 0.40

Štev. 73.

V Ljubljani, v sredo, 1. aprila 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblastitev za oglaševanje italijanskega in tujeje
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in sprave: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redakcija, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Il bollettino No. 668: Vittoriosa incursione notturna su Tobruk

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

L'impervsare del ghibli in Cirenaica ha fortemente ostacolato l'attività operativa.

In un'audace azione notturna una nostra formazione aerea del terzo gruppo da caccia al comando del capitano Giuseppe Tovazzi ha bombardato il porto di Tobruk e attaccato a volo radente con particolare efficacia il traffico litoraneo e accampamenti avversari. Dieci automezzi sono stati distrutti e oltre un centinaio danneggiati; numerosi incendi in più luoghi di vampa; gravi perdite inflitte al nemico negli attendamenti.

La caccia inglese, levatasi in volo, è stata respinta. Tutti i nostri velivoli sono tornati alla base.

Vojno poročilo št. 668:

Nočni letalski napad na Tobruk

Uradno vojno poročilo št. 668 pravi:

V cirenajškem Džebelju je slabo vreme zelo oviralo vojaško delovanje.

Naš letalski oddelek iz tretje skupine lovskih letal pod poveljstvom kapitana Giuseppe Tovazza je v smelem ponočnem letu bombardiral pristanišče v Tobruku in v strmoglavih poletih posebno uspešno napadel obalski promet in nasprotna taborišča. Deset avtomobilov je bilo razbitih, nad 100 pa poškodovanih; na več krajih so nastali požari. Sovražniku so bile povzročene hude izgube po taboriščih. Angleška lovška letala, ki so se dvignila, so bila odbita. Vsa naša letala so se vrnila na oporišče.

Načelnik glavnega stana milice nadzoruje fašistovske posadke v Neodvisni Hrvaški Državi

Zagreb, 1. aprila s. Včeraj je načelnik glavnega stana milice, ekse. general Galbati, z generalom Giubom in drugimi častniki odpoval iz Zagreba nadzorovat oddelke črnih srace po hrvaškem ozemlju. Na postaji so mu izkazali slovesne časti. Z italijanske strani je bil navzoč poslanik Casertano z vojaškimi in fašističnimi osebnostmi, s hrvaške strani pa maršal Kvaternik, zunanji mi-

nister Lorković ter vojaške in ustaške osebnosti. Ob odhodu vlaka je godba zagrebske posadke črnih srace odigrala državne himne, zastopniki oblasti pa so po rimsko pozdravljali odhajajočega gosta. Bivanje načelnika stana milice je vzbudilo živahen odmev v hrvaškem tisku. Zlasti poudarjajo generalov obisk pri poglavniku ter razgovor med njima.

Nemško vojno poročilo

Uspeli nemški napadi na ruskem bojišču

Hitlerjev glavni stan, 31. marca. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo naslednje uradno vojno poročilo:

Na donskem področju so se izjalovili ponovni sovjetski napadi. Pri očistevalnem nastopu vzhodno od Harkova je bilo zaplenjenih mnogo vojnih potrebščin. V srednjem odseku fronte je napadel sovražnik na več mestih z močnimi silami. Napadi so spodleteli po hudih bojih z najhujšimi krvavimi izgubami nasprotnika. Pri tem je bilo uničenih 24 oklepnih voz. Na več odsekih vzhodne fronte so prinesli lastni napadi nadaljnje uspehe.

Letala so bombardirala z dobrim uspehom tvornico v Sebastopolju in pristanišče naprave ob morski ožini pri Kerču. Pri napadih na sovjetska letališča in železniške zveze je imel sovražnik občutne izgube v letalih in železniških vozov. Letala so bombardirala tudi pristanišče v Murmansk.

Od 23. do 30. marca je bilo na vzhodni fronti sestreljenih 183 sovražnikovih oklepnih voz.

Sovražnikov sprevod v vodovju pri Murmansk, ki je bil omenjen že v vojnem poročilu od 29. do 30. marca, so nemške podmornice znova napadle. Potopile so ob vzhodu v zaliv Kola dva težko natovorjena parnika s skupno 11.000 tonami. Torpedirani je bil še tretji parnik. Zaradi viharja na morju računajo, da je tudi ta izgubljen. Pri letalskih napadih je bila poškodovana še ena večja trgovska ladja.

V severni Afriki je bila zaradi hudih peščenih viharjev le manjša bojna delavnost. V Maritimi so bile z uspehom bombardirane neke letališče in pristanišče naprave v Tobruku. Z bombami je bila zadeta angleška tovorna ladja.

Ob angleški vzhodni obali so poškodovale bojna letala angleško trgovsko ladjo srednje velikosti. Ob obali Rokavskega preliva je sestrelilo mornariško topništvo 4 angleška lovška letala.

Posamezna angleška bojna letala so izvedla vznemirjalne polete nad vzhodno nemško ozemlje. Pri poskusu angleških bombardnikov, da bi prileteli ponoči nad zasedeno norveško ozemlje, so bila sestreljena 3 sovražnikova letala.

Nemški politični dopisniški urad popisuje poslednje vojaške dogodke na azijskem bojišču in govori o napihnenih načrtih, ki sta jih izdelali vladi v Londonu in Washingtonu, a sta jih morali polagoma opustiti. Tedaj so izjavili, da je treba za vsako ceno preprečiti, da se sovražnik ne bi polastil bogatih pokrajin. A v Londonu zdaj vedo, kdo je pravi sovražnik pravice in svobode, ki je bil v Avstralijo poslan Mac Arthur. Jasno je, da Amerika ne misli rešiti Avstralije, še manj pa Anglijo; rada bi namreč podedovala angleško zapuščino.

Zunanja trgovina Italije v vojni

Pomembna izvajanja ministra Riccardija o stanju, nalogah in ciljih italijanske gospodarske politike

Rim, 1. aprila. s. V dvorani zavoda Banca Nazionale del Lavoro je minister za izmenjavo in valute, Ekse. Rafael Riccardi, imel predavanje pod naslovom »Zunanja trgovina Italije v vojni«. Iz tega važnega predavanja posnemamo naslednje bistvene misli:

Ni bila fašistovska revolucija iz leta 1922. tista, ki je podredila zunanjo trgovino državnemu nadzorstvu, temveč so svobodno in zunanji trgovini začele omejevat najprej tiste države, ki se razglašajo za zastopnice svobodne trgovine: Amerika, Anglija, Francija. Italija je bila med zadnjimi prišla izdati omejevalne ukrepe in sicer leta 1934.

Sistem dvostranskih pogodb po načelu največjih ugodnosti je Italijo spravil v žalostno nujnost, da je morala delati samo preprost pregled o odhajanju zlata iz države, pa si je bila glede položaja v zunanji trgovini na jasnem. Tisti, ki radi pozabljajo na italijanski gospodarski in zemljepisni položaj, naj se spomnijo sankcij in najvišjega napora, ki ga je naredil 45 milijonski italijanski proletarski narod, ki je zahteval svoje mesto na soncu tedaj, ko so skušali s sankcijami italijansko ljudstvo gospodarsko zadušiti. Italija pa je to skušnjo prestala in na trdnjavi sankcij se je pokazala bela zastava.

Toda to je bil le prvi tak poskus. Od tedaj nismo imeli več lahkega in srednjega življenja. Ko je boljše življenje skušal vdreti z Vzhoda na Zahod in priti v rimsko morje, je Italija morala sprejeti nase težo in breme vojne v Španiji, napori, ki je državo veljal težke milijarde. Ko smo se začeli spet s težavo vzpenjati da bi si opomogli se je na obzorju prikazala svetovna vojna in naša zunanja trgovina je zašla v vojni vrtnice. Italijanska zunanja trgovina je pošiljala trideset odstotkov vsega svojega izvoza v države onkraj morja. Vse te možnosti so zdaj vzete, nekatere izmed njih po naši volji. Italijanska zunanja trgovina mora zdaj ostati v evropskem okviru.

Minister je nato dal točen in natančen pregled dela po raznih področjih, da bi se obnovili gospodarski odnosi z drugimi državami: Portugalsko, Španijo, Francijo, Holandijo, Belgijo, Jugoslavijo, Grčijo, Turčijo, Švedsko, Švicco. Nato pa je nadaljeval:

»Plačilno sredstvo, svobodne devize, t. j. take, ki jih je takoj mogoče spraviti v promet, so zdaj švedska krona, portugalski escudo in švicarski frank. Če naj bi denar merili po moči posameznih narodov in po njihovi vojaški sili, bi seveda bili in morali biti nemška marka ter italijanska lira edini denar, ki prihaja v poštev za plačila, — kar tudi bosta. Toda v sedanjem trenutku in zaradi nekih oblik, ki jih z zgolj tehničnega stališča morda ni lahko razložiti, je mednarodno plačilno sredstvo zdaj tisti denar, ki smo ga prej navedli. Toda čeprav devize še vedno imajo svoj pomen, je ta pomen vendar znatno manj dramatičen. Tisto, česar hočemo danes, je blago, blago za blago in to v Evropi, ki je vsaj teoretično oblegana. Italija, o kateri se zdi, da si na mnogih področjih sama ne more zadostiti, se po dveh letih vojne še vedno pogaja glede zunanje trgovine, ima možnosti za izmenjavo, podpisuje dolgoročne trgovske sporazume in sprejema važne obveznosti do tretjih držav.

Ker imajo narodi včasih vires, ki se zde neizčrpni, ima italijanski narod navzlic izčrpanosti po treh vojnah in omejitvam, ki ga tlačijo, še vedno življenjsko silo in nekatere obnovitvene lastnosti, ki omogočajo, da ne kaže tistih znamenj o utrujenosti, ki so značilna za prisilno gospodarstvo.

Zatem je govoril o trgovskih in gospodarskih odnosih z Nemčijo, ki temelje na gospodarski vzajemnosti in skupnih prizadevanjih, da bi Os bila kos ogromnim potrebam svojega ozemlja. Omenil je novi red po zmagi, s katerim bo Italija dobila gospodarski prostor za izkoriščanje svojega dela in svoje vedno večje človeške sile. Italijanska industrija se mora na nove naloge pripravljati in ne pozabiti na avtarkijo, kakaj ni je politične neodvisnosti brez popolne gospodarske neodvisnosti. Evropa celina si bo zadostovala sama tudi glede prehrane, za kar bo dajala poročstvo organizirana vzajemnost evropskih narodov.

Govornik je prikazoval uspešnost italijanske protiblokade, o kateri pričajo tone angleških ladij na dnu morja. Nato je omenil še prepoved o zviševanju cen pri izvozu, kakaj cene so pravi tlakomer za denar. Liro je še pred nedavnim Duce javno branil s besedami, ki jih je težko pozabiti. Njihova moška zgovornost bo obsodila veliko sebičnosti. Liro je treba še naprej braniti za vsako ceno in preprečevati, da bi bojazljivci mogli kvarno vplivati na ugled italijanskega denarja. Za obrambo lire bodo dobra vsa sredstva, kakaj prav noben razlog ne opravičuje inflacijskega ozračja, ki ga nekateri skušajo ustvarjati s tem, da hkratu prizadevajo sami sebi škodo, nad narodom pa grešijo z zločinom žalitve proti domovini. Minister je končal takole:

»Sredozemlje mora biti rimsko morje. Hočemo pravičnejše razdelitev surovin, hočemo, da bodi delo, ki je povzročeno v socialno dolžnost, za bodočnost edino plemstvo. Hočemo v bistvu dvigniti življenjsko raven italijanskega ljudstva ter italijanski narod privedi do najvišje stopnje v mednarodni ureditvi, katere veljavo se meri po delu, po izdelavi, po duhovni in moralni sili obsežnih življenjskih prostorov, skratka po njihovi moči. Da

bomo to dosegli, je potrebno samo eno: strniti se v živo mejo okoli človeka, od katerega je pred 23. leti prišel krik in geslo, s katerim je Italija obnovila svojo nepretrgano pot: okoli Mussolinija.

Današnji številki »Slov. doma« so priložene položnice. Vljudo prosimo cenjene naročnike, da se jih blagovolijo čimprej poslužiti.

Vesti 1. aprila

Novi japonski poslanik pri sovjetski vladi, Naokate Sato, je včeraj popoldne v Kujbiševu obiskal namestnika komisarja za zunanje zadeve Višinskega, kateremu je sporočil svoj prihod.

Danes je vzpostavljen redni letalski promet med Zagrebom, Benetkami in Milanom ter Zagrebom in Budimpešto.

Predstavnik japonske vojske v Sanghaju je izjavil, da je v dosedanjih bojih med Kitajci in Japonci v osrednji Kitajski od 1. marca preteklega leta padlo 233.000 Kitajcev, ujetih pa je bilo 670.000. Poleg tega je 12.000 mož, večinoma vojaški čungkingški armad, prešlo v nankinško vojsko.

V Londonu so objavili številke o državnih dohodkih v finančnem letu do 30. marca, ki izkazujejo 2.074 milijonov funtov šterlingov. Stroški v istem finančnem letu so z vojnimi izdatki vred nanesli 4.776 milijonov funtov šterlingov, tako da znaša primanjkljaj v preteklem proračunskem letu 2.702 funtov šterlingov.

Potopitev britanske križarke »Naiad« je naznanila britanska admiralieta. Križarka je bila lažje vrste in je imela 5450 ton. Bila je najmodernejša in je bila dograjena predlanskem letu. Ladja je imela 10 topov po 133 milimetrov, 16 topov po 40 milimetrov ter osem topov kalibra 55 milimetrov in šest torpednih cev ter odganjalca za letala. Imela je izredno hitrost 32,35 vozlov in je s svojimi motorji razvijala 6.200 konjskih sil.

Med objavljenimi ameriški četami, ki so bile iz Severne Amerike poslane v Avstralijo, se nahajajo tudi zamorski oddelki, ki poveda govornik avstralske vlade v Melbourneu. Tako naj bi tudi Amerikanci po angleškem vzorcu šteli s svojo krvjo in pošiljala naprej pripadnike nebelih plemen.

Preden je zapustil Romunijo, je državni tajnik nemškega notranjega ministrstva Stuckart novinarjem podal daljšo izjavo, v kateri je podčrtal bistveni prispevek, ki ga je Romunija dala za ustvaritev novega reda. Dodal je še, da obkuduje uspešno delo po raznih romunskih pokrajinah, kjer naglo izginjajo zadnji sledovi boljševiškega gospodarstva.

Nemška zbirka za zimsko pomoč je v letošnji zimski vrli v zadnjem tednu 37.817.000 mark, dočim je lani dosegla le nekaj manj kot 28.000.000 mark.

Smrt nemškega podmorniškega junaka

Berlin, 1. aprila. s. Včerajšnji popoldanski nemški listi prinašajo slike in življenjepis poročnika bojne ladje Endrassa, ki se, kakor poroča včerajšnje nemško uradno poročilo s svojo podmornico ni vrnil z vojnega zoper sovražnika. O Endrassu je bilo govora prvič po drznem in zmagovitem nastopu nemških podmornic proti angleškemu oporišču Scapa Flow. Tam je Endrass sodeloval na podmornici, ki ji je poveljeval drug tak junak, ki je tudi že padel: poročnik bojne ladje Prien. Tedaj je Endrass dobil železni križ prvega razreda. Leto pozneje je postal poveljnik podmornice ter je potopil za 100 tisoč ton angleškega ladjevja, med njim dve pomozni križarici. Dobil je viteški križ odklivanja železnega križa. Junija 1941 mu je Hitler dal novo, najvišje odklivanje: hrastovo vejico na viteškem križu odklivanja reda železnega križa, ker je potopil 200.000 ton nasprotnikovega ladjevja. Poveljnik nemškega podmorniškega brodograditeljskega podjetja Endrassu izdal dnevno zapoved, v kateri poveljuje hrabrost in uspehe pokojnega častnika.

Napovedi o novih načinih in načelih v bližnjih vojaških nastopih na ruskem bojišču

Rusi so se pozimi samo oslabili, Nemci pa utrdili in izpopolnili

Berlin, 1. aprila. s. Ob koncu prvega letošnjega trimesečja delajo v nemških vojaških krogih zaključke o zimskem razdobju vojne na vzhodu. Iz zaključkov je zlasti razvidno, da se ves skupek sovjetskih ofenziv zdaj še enkrat docela nekoristen. Nasprotniku se zares ni posrečilo doseči niti najmanjšega uspeha, in to v nobenem pogledu. Iz tega sklepajo na zanimive podrobnosti o bodočem razvoju vojne na vzhodu.

Ta vojna, trdijo v berlinskih vojaških krogih, se v bodoče ne bo razvijala po načinih in sistemih, ki so jih uporabljali Nemci n. pr. v vojni na zahodu, temveč jo bodo vodile nove zamisli o vojni taktiki. Te zamisli temelje na smernicah ter uporabljajo pripomočke, ki Nemcem že zdaj zagotavljajo uspeh. Mnogi in podnebje, na kar so se Sovjeti tako opirali in računali, sta zdaj že premagana in tega se začenjajo zavedati tudi nasprotniki, kakor pričajo rečne sode v Angliji, Ameriki in v Moskvi o tem, kakšna bo nemška spomladanska ofenziva. Ogro-

ne izgube v ljudeh in vojnem blagu ter pomanjkanje delovne sile v sovjetski oboroževalni industriji potrjujejo, če gledamo po vojaško, utemeljenost teh sodb, hkrati pa potrjujejo gotovost zmage za Nemce.

Danes je za Sovjete resnica ena sama in žalostna: v začetku razdobja, ko bo najtežje biti kos nemški ofenzivi, bodo morali ugotoviti, da je bilo docela nekoristno in nesmiselno vse, kar so storili in žrtvovali v zimskem razdobju. V roke niso dobili niti enega, vsaj malo pomembnega mesta. Ošibili in izčrpali so svoj vojni stroj, nemške čete so pa zimski meseci čudovito utrdili, izpopolnili izkušnost pri poveljstvih ter dali Nemcem časa za pripravo novega in še važnejšega orožja, ki ga bo zdaj mogoče spraviti na bojišče. Letošnje poletje in jesen bosta, skratka, prinesla še velike reči, kakor sta jih že lansko poletje in jesen. Danes kakor včeraj, zaključujejo v nemških vojaških krogih, velja načelo, da je potrebna dolga priprava pa nagla bitka.

Tokio, 1. aprila. s. Agencija Domei je objavila poročilo iz neke japonske postojanke na otoku Sumatru, po katerem je jasno, da je ves otok zdaj v japonskih rokah, ker se je še ostalih 200 holandskih vojakov, ki so branili trdnjavo Kotajane na severnem delu otoka, po kratkem odporu vdalo.

Lisbona, 1. aprila. a. Novice iz angleškega vira

Uvedba področij za razdeljevanje mleka v Ljubljani

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino objavlja:

Pošteni s prvimi aprilom t. l. se prične razdeljevanje mleka po rajonih, t. j. vsakdo sme kupovati mleko le v tisti mlekarici, kateri je priključena ulica (cesta, trg), kjer stanuje.

V teh mlekaricah bodo stranke prejele tudi posebne »Nabavne knjižice za mleko«. Knjižice so izdane sedaj le za one stranke, katere so v »Prijava za dodelitev mleka« navedle, da dobivajo mleko v mlekarici, oz. da ga ne dobivajo nikjer. Za stranke, ki so navedle, da dobivajo mleko od mlekarice ali kjer koli drugje, knjižice še niso izdane. Knjižice bodo tudi one stranke, ki zaenkrat nimajo nobenih upravičencev (otrok, starčkov, bolnikov). Mleko pa bodo te stranke dobile le tedaj, ko bo krita potreba za upravičence, in v množini, ki bo pač na razpolago.

Knjižice je dvigniti najkasneje do 10. aprila; knjižice, ki do tega dne ne bodo dvignjene, bo hranil »Urad za razdeljevanje mleka« v Majstrovih ulici 10 in bodo morale stranke pozneje same priti ponje.

Od 1. aprila dalje smejo torej posamezne mlekarice prodajati mleko le onim strankam, ki stanujejo v njihovem rajonu (za kar imajo posebne sezname) in ki imajo nabavne knjižice za mleko. Stranka mora prinesiti nabavno knjižico za mleko vselej s seboj, prodajalec pa mora vanjo vpisati datum in množino mleka, ki ga je stranka dobila.

S prvimi aprilom prenehajo veljati tudi vse nakaznice (začasne in stalne), izdane od »Urada za razdeljevanje mleka«, ker je ista množina mleka vpisana v nabavne knjižice posameznih strank.

Upravičenci: Dokler traja pomanjkanje mleka so upravičeni dobivati mleko le sledeči:

a) dojenčki do 1 leta 1 liter na dan;

b) otroci od prvega do sedmega leta po pol litra na dan;

c) otroci od sedmega do 10. leta; po četrt litra na dan;

d) osebe, ki so stare nad 60 let; po pol litra na dan;

e) osebe z zdravniškimi spričevali po pol litra na dan, ako zdravnik ni predpisal drugače.

Prehranjevalni zavod pa izrečno opozarja, da je število upravičencev v zadnjem času tako naraslo, da tudi za upravičence ni vsak dan zadostne množine mleka na razpolago. Zato naj si stranke, ki morda niso dobile one množine mleka, do katere so upravičene, prihranijo nepotrebne reklamacije: pač pa naj posledno zahtevajo, da se jim množina mleka vpiše v knjižico, da bi se lahko ugotovilo, če mlekarica to ali ono stranko trajno in namenoma zapostavlja.

Mlekarice, Stranke, ki so v »Prijava za dodelitev mleka« navedle, da dobivajo mleko od mlekarice, a so medtem mlekarice izubile, naj predložijo »Uradu za razdeljevanje mleka« pisмено izjavo mlekarice z navedbo razloga, zakaj je prenehala nositi mleko tisti stranki in če je prenehala za stalno. Le v tem primeru bodo tudi tem strankam izdane nabavne knjižice za mleko.

Člani Železničarske nabavljalne zadruge: Vsi ki so na »Prijava za dodelitev mleka« navedli, da dobivajo (ali žele dobivati) mleko od Železničarske nabavljalne zadruge, ga bodo tudi v bodoče dobivali od tam.

Spremembe, reklamacije. Vsako spremembo v stanju upravičencev (obolenje, rojstvo, preselitev, smrti primer) in vsako spremembo naslova je potrebno javiti v »Uradu za razdeljevanje mleka« v Majstrovih ulici 10 in obenem predložiti »Nabavno knjižico za mleko« (če jo stranka že ima). Spremembe, ki bi jih stranke priglašale le v mlekaricah, ne bodo upoštevane. Isto velja glede reklamacij, kolikor so upravičene.

Izrečno se opozarja stranke, ki so se v času, odkar so oddale »Prijava za dodelitev mleka«, preselile, da »Uradu za razdeljevanje mleka« čimprej sporočijo svoj naslov in zahtevajo nove knjižice. Rajoni posameznih mlekaric so sledeči:

Središče mesta s kolodvorskim okrajem

Mlekarica Beve Franciška, Franciškanska ulica 5: Bleiweisova (prej Tyrševa) od pošte do Ajdovščine, Franciškanska ulica, Marijin trg, Prešernova ulica, Puccinijeva in Selenburgova ulica.

Mlekarica Furlan Nežka, pasaža nebotičnika: Beethovnova, Gajeva, Gledališka, Muzejski trg in ulica, Pod turmom, Puharjeva, Šubičeva, Tomanova, Ulica 3. maja, Valjavčeva in Verdijska.

Mlekarica Stefančič Marija, Gosposvetska 10: Gosposvetska cesta in Kersnikova ulica.

Mlekarica Krese, Vošnjakova 4: Knafljeva (prej Prazakova), Viktorja Emanuela (prej Bleiweisova) od Puharjeve do konca in Vošnjakova.

Mlekarica Martine Franja, Bleiweisova (prej Tyrševa) 17: Bleiweisova od Ajdovščine do Prazakove.

Mlekarica Rupnik Fani, Bleiweisova (prej Tyrševa) 81: Bleiweisova od Prazakove do železniškega prelaza, Prazakova št. 1, 2, 3.

Mlekarica Hosta Marija, Tavčarjeva 4: Tavčarjeva in Trdinova ul.

Mlekarica Sinkovec Fani, Miklošičeva 7: Cigartova, Copova pri Miklošičevi, Dalmatinova, Miklošičeva od začetka do Copove in Rimski (prej Kralja Petra) trg.

Mlekarica Levka Angela, Miklošičeva 40: Cesta Soške divizije (prej Masarykova) od začetka do Resljeve, Miklošičeva od Prazakove do konca.

Mlekarica Peček Francka, Prazakova 15: Miklošičeva od Copove do Prazakove in Prazakova z izjemo števil 1, 2, 3.

Mlekarica Seničar Franc, Kolodvorska 35: Kolodvorska od vseh 20 in 29 do konca.

Mlekarica Rozman Josipina, Kolodvorska 18: Kolodvorska od začetka do vseh 18 in 27.

Mlekarica Perdan Ludvik, Resljeva 7: Petrakova (prej Komenskega) od začetka do Resljeve, Resljeva leva stran (neparne št.) od začetka do Copove.

Mlekarica Jerman Antonija, Resljeva 8: Copova pri Resljevi, Petrakova (prej Komenskega) od Resljeve do konca in Resljeva desna stran (parne št.) od začetka do Copove.

Mlekarica Jenko Ivana, Slomškova 9: Resljeva od Copove do konca in Slomškova od začetka do Resljeve.

Mlekarica Zakovšek Štefka, Slomškova 27: Metelkova, Kotnikova in Slomškova od Resljeve do konca.

Šempeter, Moste, Zelena jama

Mlekarica Sopper Marija, Vidovdanska 2: Vidovdanska cesta.

Mlekarica Kerin Ivanka, Ilirska ul. 15: Ilirska, Skofja (prej Fignerjeva) in Hrvatski trg.

Mlekarica Valjavčeva Ivanka, Prisojna 1: Majstrovna, Prisojna in Tabor.

Mlekarica Klobčar Zalka, Jegličeva 10: Holzapllova, Jegličeva do Prisojne, Vrhovčeva in Založarjeva.

Mlekarica Perpar Marija, Šmartinska 6: Friškovec, Jegličeva, Ravnikarjeva in Šmartinska od Prisojne do vseh 5 in 14.

Mlekarica Rojček Marija, Šmartinska 16: Cesta Soške divizije (prej Masarykova) od Resljeve do konca, Korytkova, Močnikova in Šmartinska od vseh 7 in 16 do vseh 13 in 22.

Mlekarica Rantigaj Marija, Šmartinska 24: Bolgarska, Grablovska in Šmartinska od vseh 15 in 24 do konca.

Mlekarica Krašna Terezija, Bohoričeva 16: Bohoričeva, Japljeva, Malenškova, Vodmatski trg in Zavrti.

Mlekarica Kopljenik Margareta, Zaloška 7: Cegnarjeva, Kobljarjeva, Lipičeva, Ob Ljubljani od začetka do Kobljarjeve, Poljanski nasip od Živnozdruženjske do konca, Povšetova od začetka Kobljarjeve, Slajmerjeva in Zaloška c. od začetka do vseh 10 in 23.

Mlekarica Čenčič Fani, Zaloška 16: Vodmatska in Zaloška desna stran (parne št.) od vseh 14 do vseh 48.

Mlekarica Medved Ivanka, Zaloška 45: Društvena in leva stran Zaloške od vseh 25 do vseh 59.

Mlekarica Kolar Marija, Predovičeva 12: Marčičeva, Poljska pot, Pot na Fužine, Predovičeva, Stara pot in Zakotnikova.

Mlekarica Potokar Neža, Pokopališka 1: Ciglarjeva od vseh 11 in 14 do konca, Pokopališka od začetka do Tovarniške in Zaloška od vseh 50 in 61 do konca.

Mlekarica Vidmar Ljudmila, Ciglarjeva 12: Ciglarjeva od začetka do vseh 9 in 12 (pri Petričevi), Krekova, Na klančku, Petričeva, Pod ježami, Ribniška, Slapničarjeva in Sušteršičeva.

Mlekarica Kolenc Ana, Tovarniška 11: Ob Zeleni jami, Pokopališka od Tovarniške do konca in Tovarniška od začetka do Središke.

Mlekarica Doberlet Slavka, Tovarniška 17: Baydova, Jarše, Jarška, Korščeva, Mokronoska, Nove Jarše, Poljedelska, Tovarniška od Središke do konca in Zvezna.

Mlekarica Jelnikar Angela, Središka 18: Bernekarjeva, Bezenškova, Cesta v Obrije, Čilenškova, Gnidovčeva, Hrastje, Kodrova, Križna, Ljubljanska, Obrije, Pohlinova, Pri vojaškem vežbališču, Rožičeva, Senebeka, Središka, Smartno ob Savi, Tomačeva, Vojaško vežbališče in Zadobrovska.

Južni del mesta s Trnovim

Mlekarica Končan Marija, Wolfova 12 (dvorišče Oražnovega dij. doma): Wolfova ulica in Hribarjevo nabrežje.

Mlekarica Korelec Marija, Mussolinijev (prej Kongresni) trg 15: Dvorni trg, Gledališka stolba, Mussolinijev trg in Nunska ul.

Mlekarica Kroupa Pavel (»Drama«), Erjavčeva cesta 2: Ažbetova, Cesta na Rožnik, Cesta v Rožno dolino do Strekleve, Drenikov vrh, Erjavčeva, Gradišče, Igriška, Gregorčičeva od Gradišča do konca, Pot na Rožnik, Turnograjska, Strekleja, Škrabčeva, Svetčeva, Rutarjeva, Pot na Drenikov vrh in Levstikova od začetka do Vrtače, Viktorja Emanuel (prej Bleiweisova) od Erjavčeve do Puharjeve.

Mlekarica Rajnar Jožefa, Borštnikov trg 1: Borštnikov trg, Cesta 29. oktobra od Gradišča do konca in Snežniška.

Mlekarica Roš Barbara, Cesta 29. oktobra 2: Bogiščeva, Cesta 29. oktobra od začetka do Gradišča, Cojzova, Dobrolova, Emonska, Gorupova, Mirje do Murnikove in Napoleonov trg.

Mlekarica Babič Alojzija, Gregorčičeva 4: Gregorčičeva od Gradišča, Peterneleova, Soteska, Turjaška in Vegova.

Mlekarica Kovačič Marija, Židovska steza 6: Židovska ul. in Židovska steza.

Mlekarica Kranjc Marija, Novi trg 1: Cevljarska ul., Jurčičev trg in Novi trg.

Mlekarica Zorko Pepca, Gosposka 16: Gosposka in Križevniška ulica.

Mlekarica Vokač Roža, Breg 8: Breg in Salendrova ulica.

Mlekarica Zajec Alojzija, Krakovski nasip 10: Gradaška, Kladezna, Krakovska, Krakovski nasip, Razpotna, Rečna, Trnovski pristan in Vrta.

Mlekarica Plahuta Kristina, Trnovska 19: Cerkevna, Jelovškova, Jeranova, Karunova, Lampetova, Mandelčeva (prej Svabičeva), Mivka, Mala čolnarska, Opekarska, Staretova, Trnovska, Velika čolnarska, Veliki štradol, Vogelna, Pred konjušnico.

Mlekarica Vovk Milka, Kolezijska 25: Cesta dveh cesarjev, Cesta na Loko, Cesta v Mestni log, Cesta v Zeleni log, Devinska, Gerbičeva, Kolezijska, Kopališka, Kosseška, Kraska, Mencingerjeva do Vipavske, Pot na Rakovo ježo, Riharjeva, Soška, Stranska pot, Valjavčeva, Verstovškova od Langusove do konca, Vipavska, Zbašnikova, Zeljarska, Zelena pot ob Malem grabnu in Zeleni log.

Sezname mlekaric za druge mestne okraje bomo objavili jutri.

Nova določila za prodajanje tobачnih izdelkov

Omejena količina za kadilce — Prepoved prodajanja mladoletnikom

Ob nedeljah bodo trafike zaprte

Rim, 1. aprila. Na zadnji ministriki se je bilo dano finančnemu ministru pooblastilo, da sme urediti novo cenik, prodajo, razdelitev in izdelovanje raznih vrst tobачnih izdelkov. Na temelju tega pooblastila je finančni minister že izdal nekatere odloke, med drugim je odredil ukinitve izdelovanja nekaterih vrst tobачnih izdelkov. Tako je bilo odločeno, da se še naprej izdelujejo sledeče vrste:

Cigare: Impero, Cavour, Trento Trieste, Minghetti, Attenuati, Grimaldi, Virginia, Toscana, Fiume.

Od cigaret: Savoia, Sovrana, Serraglio Giuba, Macedonia Extra, AOI, Macedonia, Nazionali, Indigene, Popolari, Militi.

Rezan tobak: Serraglio, Macedonia, Dalmazia, Italia, potem tobak 1. vrste, 2. vrste in 3. vrste.

Glede njuhalnega tobaka ni nobenih sprememb. Vrste tobачnih izdelkov, ki jih ni v tem seznamu, se smejo prodajati tako dolgo, dokler ne bodo izčrpane vse zaloge. Večinoma ostanke cene nespremenjene, le pri treh vrstah cigar so bile malce povišane, da bi se doseglo izenačenje tipov. Cena cigaretam Macedonia Extra je bila pri zavojčku znižana za 10 cent.

Prodaja: Prodajanje tobачnih izdelkov je za vsakega kupca omejeno na sledečo količino: cigaret

20 kosov, rezanega tobaka 1 zavojček, cigar tujih znamk po 5 kosov, cigaric Dama, Branca in Havana po 10 kosov.

Prepovedano je prodajati tobak mladoletnikom. Najstrožje se prepoveduje prodaja osebam pod 16. leti starosti.

Obvezno oddajanje zavojčkov (škaflic). Kupovalci cigaret Savoia, Sovrana, Serraglio in Macedonia Extra in tobaka Italia so dolžni vračati škaflice in prazne ovitke. Prodajalci morajo odkloniti slehernega kupca, ki ne bi vrnil škaflice.

Ob vseh nedeljah je prepovedano prodajanje monopolističnih tobачnih izdelkov.

Do nadaljnjega ne bo odobrena nobena prošnja za odprtje nove trafike.

Obenem se odvzema dovoljenje za prodajanje tobaka v hotelih, kavarnah, restavracijah, binišnicah, kinematografih, gledališčih, športnih prostorih in drugih javnih prostorih. Ostanke pa v veljavi posebne dovolilnice za Dopolavoro. Tistim, ki imajo dovolilnice, pa jih sedanja uredba odvzema, je dovoljeno prodati obstoječe zaloge tobaka najkasneje do 15. aprila.

Ta odredba je v kraljevini stopila v veljavo 1. aprila.

Dostavljanje mleka na dom in maksimalne cene

Ljubljana, 1. aprila.

Mnogi okoliški posestniki so lani decembra in letos januarja poslali svojim stalnim odjemalcem mleka v mesto kratko sporočilo, da zahtevajo za dostavljanje mleka na dom še posebej odškodnino 0,30 k maksimalni ceni 1,70 lir pri litru, tako da bi morali ljubljanski odjemalci plačevati za liter mleka 2 liri na dan, ali pa naj bi sami hodili na posestnikov dom po mleko. Nekateri teh posestnikov so bili prijavljeni državnemu tožilstvu zaradi prestopka glede prekoračenja maksimalnih cen po čl. 7 uredbe o cenah z dne 21. marca 1941. Državno tožilstvo je nekatere že obtožilo po omenjenem členu.

Prva razprava o vprašanju dostavljanja mleka na dom je bila v ponedeljek na okrožnem sodišču pred kazenskim sodnikom-poedincem. Posestnik France iz Kozarij je bil od državnega tožilstva obtožen, da je v začetku decembra lani poslal svojim odjemalcem pisмено poziv, da naj za dostavljanje mleka iz Kozarij na dom v Ljubljano doplačajo še 0,30 lire k maksimalni ceni 1,70 lir, zahteval je torej za mleko višjo ceno, kakor je bila oblastveno določena in zakrivil s tem prestopok po čl. 7 uredbe o cenah.

Obtožnica v razlogih kratko navaja, da je obtoženec 6. decembra lani poslal vsem svojim odjemalcem listke, na katerih je sporočil, da

želi, da bi stranke same prihajale na njegov dom po mleko, kjer bi ga jim računal po 1,40 lir, torej še pod maksimalno ceno 1,70 lir, nasprotno pa naj bi stranke, ki žele dostavljanje mleka na dom, doplačevale k maksimalni ceni še 50 stotink. To za obrabo deklinih čevljev in za druge potne stroške.

Obtoženec je priznal ter navajal vzroke, ki so ga napotili na ta korak. Obtožnica in tudi sodba pa sta vzela stališče, da so stroški in dovoz mleka v mesto in njega dostavitev na dom že vračunani v maksimalni ceni. Cena 1,70 lir velja za liter mleka že pri njegovi prodaji na drobno v mlekarinah oziroma za dostavljanje na dom, kar pomeni, da je obtoženec dejansko zahteval višjo ceno za mleko, kakor je bila maksimirana od pristojne oblasti. Bil ni obsojen po členu 7, kakor je to zahtevala obtožnica, marveč po čl. 8, ki velja za proizvajalce, ko prvi člen velja za posredovalce, prekupčevalce in prodajalce življenjskih potrebščin. Člen 8 ne določa zaporne kazni, marveč le denarno in zato je bil posestnik France obsojen le na 500 lir denarne kazni to nepogojno.

Branjevka Polona je bila obsojena na 7 dni zapora in 100 lir denarne kazni, to nepogojno, ker je lani v začetku decembra na Vodnikovem trgu prodajala domača jabolka po 4,50 lir kg, ko je bila takrat najvišja cena določena na 3 lire kg.

BUDINO con PESCE // RIBJA PASTETA

Oggi che l'alimentazione dev'essere regolata con estrema razionalità, il Budino La Rocca merita ogni preferenza come alimento completo. Entrano nella sua composizione pesce, olio puro d'oliva e verdure, tre elementi basilari, di altissimo tenore nutritivo e squisitamente appetitosi.

Dandanes, ko mora biti vsa prehrana urejena s skrajno racionalnostjo, zasluži pač RIBJA PASTETA La Rocca vsako prednost kot popolno hranljivo. V njeno zmes je vmešana ribje meso, čisto oljivo olje in zelenjava, tri osnovne vrline, kiso redline in izredno tečno.

Johannès kdaj ljubil, ker šepa. Šepa. Ona šepa. »Moj Bog, odrisi me! Bog, ki si ozdravil hromega, ki si vrnil vid slepcem, ki si obudil Lazarja, Magdaleninega brata... Pred tvojimi nogami je razprostrla svoje dišeče lase in jih močila s solzami... Moj Bog, ki si naredil vse te čudeže po neuglednih hišah, ker ljubiš siromašne... Moj Bog, morda mi nismo dovolj siromašni. Moj Bog, morda me ni Devica v Lurdu ozdravila zavoljo tega, ker se nisem rodila v preprostem hlevu, ker nisem ležala popolnoma gola in ker me ni grel skrivnostni dih vola in osla. Moj Bog, s sklenjenimi rokami ti prinašam svojo dušo... Prodala bom, da razdelim skupiček siromakom, čafir, ki mi ga je dala tetka Virginija. Tvoja služabnica sem. Hotela bi, da bi mogla poklekati pred teboj, kakor je v sinji sencu cerkve klečala sestra Madeleine des Arbaillies, ki je bila podobna velikemu pavu...«

»Mamica?«
»Kaj je draga?«
»Bi ti bilo zelo neprijetno, če bi te za nekaj prosila?«
»Govori, otrok moj!«
»Da bi vsi drugi v Lurdu na veliko romanje...«

V.

In kakor v dnevih svojega otroštva je tudi zdaj v Lurdu z babico d'Anis, z materjo, teto Virginijo in ujem Tomom. In kakor tedaj; ji na žalost tudi zdaj preprečuje neki bolesten slučaj, neka zagopena zmedenost, neko ostrejšo zbadanje v boku, da ne more peš za procesijo.

(Dalje)

Francie Jammes:

Rožica

Roman o šepasti deklici

Rožica gleda Johannèsa, zre mu v tiste sinje, zelene oceanске oči in v tisto nekam trpko in od sonca ožgano polt. In živa domišljija mlade deklice ga tako prenese v one davne čase. Smeh, zapekljiv in lep se je vzpenjal po ladijskih vrhvi, se zibal v burji in prodirno zrl v moreško daljo... Čudno je to... Čudno je, kako zelo je podoben Luce... okrog oči... kakor da sta iz iste rase. Dejstvo je, da so d'Atchuria Baski...

»Gospod Johannès?«
»Gospodična?«
»Se vam ne zdi, da moja prijateljica Luce zelo spominja na Španjolko?«

»Res!«
»Kajne, da je lepa!«
»Zelo lepa, zares... To brez dvoma bi jaz še bolj cenil njeno lepoto, če ne bi vedel, da je iste-ga porekla kakor jaz.«

»Torej...«
V tem trenutku klikne ujec Tom na ves glas:

»Moja belogledka! — in dvigne nad svojo glavo cvet, ki ga je utrgal, cvet, katerega stebelce ima en sam samcat in prekrasen list, latki pa so mu kakor brusen in s svetlobo prepojen kristal, od-znotraj lepo okrašeni z zeleno zlatimi svilinami perlicami, spominjajočimi na one, ki mahljajo na kovinskih sinjih glavah pavov... »Oglejte, glejte...« vzdihla botanik. »To je rastlina muz... Od tod tudi njeno ime: parnasovka... Na primerku, ki vam ga kažem, so se vsi grški epimeni v lažke...«

Zdaj bomo poiskali rosiko, jedli bomo pa po-zneje...«

A Rožica vpraša Johannèsa:

»Katera cvetka vam je najljubša?«

In on odgovori:

»...Siva vijolica.«

In vpraša:

»Pa vam?«

In ona odgovori:

»Seboj.«

Ujec Tom se navdušuje bolj in bolj. Celo pre-davanje drži pred rosiko, ki jo je izkopal iz vlažne zemlje, in pred nekoliko drobnimi morskimi fosili, ki jih je našel.

»Sedite,« pravi, »in pomudite se nekoliko ob tem studenčku, ob tem gozdu, kjer je mah posut s podleski. Mar ni to čudno?... Glejte to globel, ki je tako oddaljena od morja, pa je vesoljni potop vendar pustil v njej toliko školk za seboj!«

»Kaj te zares izvirajo še od vesoljnega poto-pa?« vpraša Marquitta.

»Res, otrok moj, od vesoljnega potopa... In kasneje, ko bo morje spet prišlo lés, ko bodo ljudje med krošnjami teh hrastov ponovno plavali v lad-jicah, se bodo začudili potapljači, ko bodo v tem kraju našli... novo ovratnico, ki jo je neumni pes Petek izgubil prav zdaj!«

IV.

Babica d'Anis in gospa d'Anis vezeta. Teta Virginija des Arbaillies, ki je na svoje čipkasto po-krivalo dela vijoličasto petunijo (zato, ker se uje-ma s njenim imenom) in Rožica kvačkata čipke. Ujec Tom je odšel v svoj rastlinjak.

Pomembni sklepi medministrskega odbora

Marmelado iz obstoječih zalog dobe po pol kg le otroci in mladina do 18 let — Uvedba enotnih vrst čevljev — Cenik za popravila čevljev

Rim, 1. aprila. s. Medministrski odbor za ureditev preskrbe, razdelitev in cene se je večeraj in predvečerašnjim sestavljal v Beneški palači pod predsedstvom Duceja. Navzoči so bili tajnik stranke, finančni, prometni, korporacijski minister in minister za valute in trgovino, državni podtajnik v notranjem ministrstvu in dr. podtajnik za vojno izdelavo, podtajnika Pascolato in Amicucci, načelnik nadzorstvenega urada za štednjo in kredit, predsedniki fašističnih zvez poljedelskih delodajalcev, trgovcev in industrijskih delavcev, nadzorniki stranke in drugi.

Kmetijski minister je poročal o stanju prehrane. Odbor je z zadovoljstvom vzel na znanje, da je ljudstvo s popolno disciplino in razumevanjem sprejelo zmanjšane obroke kruha, ker je bila lanska žetev povprečna, uvoza pa nič. Odbor je bil nujen, ker je treba prebrskati čas od stare do nove žetve. Odbor je izrekel zahvalo italijanskim poljedelcem, ki so oddali te dni mnoge zaloge žita, obenem pa določil končni dan za oddajo žita 30. aprila, za oddajo koruze pa 31. maj. Na predlog ravnatelja za ribolov je bilo sklenjeno, da bo dobila ribarska industrija le 25 odstotkov rib za svojo predelavo na razpolago. Ta ukrep stopi takoj v veljavo, prefekti pa bodo nadzorovali izvedbo teh določil.

Ravnatelj zveze industrijcev je poročal o programu za pospešitev izdelave in razdelitve marmelade. Sklenjeno je bilo dodeliti v ta namen določene količine sladkorja iz starih zalog. Odbor je odobril ta program in podal vidike, na

podlagi katerih se bo marmelada delila otrokom in mladini v skladu s razpoložljivimi zalogami. Razdeljevanje se bo začelo šele prvega maja. Na vsakega otroka ali mladeniča in mladenke bo odpadla količina po 500 gramov in se bo dodeljevala v središčih vsake pokrajine. V ostalih krajih bodo to razdeljevanje uredili prefekti sami na temelju krajevnih navad in razpoložljivih količin.

Odbor je nato vzel v pretres tudi vprašanje izdelave in razdeljevanja čevljev. Korporacijski minister je podal poročilo o zalozah kož in podplatov za civilno porabo rekoč, da mora biti najpoprejši pokriva zadevna potreba Oboroženih sil. Nato je odbor sklenil izdati uredbo, s katero se bo uredilo vprašanje izdelave in razdelitve težkih čevljev za delavce. Te vrste čevljev bodo delile pristojne sindikalne organizacije. Dalje je bil sprejet ukrep za izdelovanje otroških čevljev iz kož in usnja ter raznih nadomestkov. Dalje so bili odobrene nove vrste moških, ženskih in dekliških čevljev, izdelane iz različnih vrst kož in usnja. Izdelovanje teh čevljev se mora držati že obstoječih tipov, kar se tiče materiala in tudi oblike. Ti čevlji bodo dani v prodajo po določenih cenah. Obenem so bile odobrene in bodo v kratkem objavljene tabele s tarifami za popravila usnjatih, gumjastih in plutovinastih čevljev. Te tarifne tabele bodo morali imeti na vidnem mestu izobešene vsi lastniki delavnic in popravilnic čevljev.

V razpravo o teh vprašanjih so posegli vsi člani odbora. Seja se je tudi večeraj nadaljevala.

Iz ljubljanskega gledališča:

Goethejeva »Ifigenija na Tavridi«

Ljubljana, 1. aprila. Tako v sredini sezone nastaja že več let pri Drami isti, to je torej nekak kronični zastoj. Napovedi iz repertoarja ob začetku leta se prevržejo in vodstvo mora poseči hitro po kakih nadomestkih in izrednih prireditvah. Tako je zadnjič šla čez deske komedija »Konto X«, šibka in plehka reč, dasi so se igralci z njo zelo potrudili. Kolikor vemo, delo ni bilo mišljeno za redni abonma, vendar je nazadnje moralo »vskočiti«. Ker se to beganje ob sredini sezone že več let ponavlja, mora pač nekeje tičati tehnejši vzrok zanje.

Snovi je bila v Drami premiera Goethejeve »Ifigenije na Tavridi«. Po daljšem presledku je v glavni vlogi nastopila ga. Šaričeva. Vsa težina igre sloni v njeni vlogi in podajala je veliko tragiko ter lepoto duševnega boja s tisto klasično umerjenostjo in prepričljivostjo, ki je ravno pri njej tolikšna vrlina in tako obsežna v vsej preprostosti. Mirno in samozavestno se je ves čas igre držala te svoje pravilne koncepcije vloge, njenemu načinu podajanja pa se je v celoti igre najbolj približal M. Skrbinšek in za njim Jan. To harmonično celoto je s ponesrečenim in pretiranim patosom motil

Gregorin, ki je s pojmovanjem svoje vloge prehajal čez okvir in uravnovesenost dela celo motil.

Včasih je bila velika odlika in visoka prednost našega osrednjega gledališča tudi v tem, da je bila naša beseda podajana čisto, izdelano in izredno skrbno v vseh omenjenih. K naši glavni skupini igralcev je pristopilo v zadnjem času še nekaj dobrih in močnih igralcev. Prav potrebno in umestno bi bilo, da bi se pri delih opazila zopet lepa dramaturška skrb in naloga, ki naj ohrani prelep dar jezikovne čistosti še naprej našemu glavnemu gledališču. Nazadnje je to zgolj tehnično vprašanje, seveda pa zahteva pri dramaturgu smotren načrt in veliko zavest odgovornosti. Igralci bodo s skrbnim podajanjem jezika pač le še srečnejši pri svojem poslanstvu, občinstvo pa bo v gledališču spoštovalo ne samo igralcevo umetnost, ampak tudi — svetišče jezika.

Strokovno nadaljevalna šola za stavbne obrtnike se je iz mestne šole na Grabnu preselila v meščansko šolo v Moste, bo imela velikonočne počitnice od četrta 2. aprila do torka 7. aprila, a v sredo 8. aprila se spet začne redni pouk.

Najlepše branje za Veliko noč! ... Najlepši velikonočni daril!

sta knjigi »Slovenčeve knjižnice«

Ljudje, živali in bogovi

Spisal Osendowsky

Dekle z biseri

Spisal Hagvard

Naročniki bodo dobili obe knjigi skupaj!

Obvezna oddaja radijskih sprejemnih aparatov in odstranitev radijskih anten

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in glede na svojo naredbo z dne 5. julija 1941-XIX št. 64,

odreja:

Člen 1. Imetniki radijskih sprejemnih aparatov so dolžni, da jih izročijo občinskemu uradu bivališča, ki izda o tem potrdilo in poskrbi za njih hrambo na primernem kraju.

Nadalje morajo hišni lastniki sneti s teh nepremičnin vse zunanje radijske antene.

Ta dela se morajo dokončati do vstetega 20. aprila 1942-XX.

Člen 2. Kvestura za občino Ljubljana in okrajna načelstva za svoja okrožja smejo osebe, znane po njih lojalnosti in sodelovanju, na prošnjo oprostiti obveznosti izročitve radijskih sprejemnih aparatov.

Dokler se prošnje ne rešijo, se sme odložitvi izročitve aparatov, toda ne preko 30. aprila 1942-XX. Vložitev prošnje se mora dokazati s potrdilom kr. kvesture ali okrajnega načelstva.

Glede obveznosti, da se odstranijo zunanje radijske antene, se ne dovolijo nikake izjeme.

Člen 3. Kršitelji določb iz člena 1. se kaznujejo, če dejanje ni huje kaznivo, po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 z zaporom do dveh mesecev in v denarju do 5000 lir. Vselej se odredi zaplemba radijskega sprejemnega aparata in antene.

Ljubljana, dne 26. marca 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

EMILIO GRAZIOLI.

Pogreb gasilskega veterana

Ljubljana, 1. aprila.

V ponedeljek je zavihrala s kresije, poslopja meščanske imovine v Stritarjevi ulici črna, žalna zastava. Marsikdo se je vpraševal, kdo naj bi bil umrl, ko je opazil, da ni črne zastave na rotovzu. Pozneje se je med gasilci kmalu razširila vest, da je umrl na svojem skromnem stanovanju v Kapiteljski ulici eden najstarejših ljubljanskih gasilcev Ivan Perme, ki je bil v priznanju svojih zaslug za gasilstvo imenovan za ljubljanskega meščana, čast, ki se sedaj več ne podeljuje.

Pokojnik je dočkal visoko starost 88 let. Doma iz Ločnika pri Turjaku se je l. 1874. kot krojaški pomočnik priselil v Ljubljano, kjer se je kmalu osamosvojil in zaslovel kot dober krojaški mojster. Dne 28. februarja 1880 je pristopil k takratnim prostovoljnim gasilcem, ki jim je zvest ostal do konca svojega življenja. Bil je gasilec stare garde, ki so jo tvorili Ivan Tomazič, Medic Fran, Josip Lapajner, Priatelj in Ivan Brekvar. Od teh še živa Fran Medic kot najstarejši ljubljanski gasilec in Iv. Brekvar.

Pokojnik, ki je nosil mnogo gasilskih odlikovanj, se je kaj rad spominjal vseh večjih požarov, pri katerih je aktivno sodeloval. Prav drastično je opisoval veliki požar takratnega stanovanjskega gledališča na Kongresnem trgu, ki je pozimi l. 1881. do tal pogorelo. Vzroka niso mogli dognati. Mnogi so govorili, da je požar zanimal zločinska roka. Pokojnik Perme je opisoval vse težave, kako so se morali gasilci boriti proti hudemu ognju, ko jim je celo primanjkovalo vode in je voda zmrzovala v ceveh. Sam je bil ves premočen, kajti vodil je eno cev, ki je neprestano bruhala vodne curke v visoki ogenj. Tudi ostali gasilci so bili vsi premočeni in njih obleke zmrznjene.

Še leta po vojni od l. 1918. naprej je pokojnik aktivno sodeloval pri ljubljanskih prostovoljnih gasilcih. Kmalu po prevratu pozimi je nastal na glavnem kolodvoru, na stranskem tiru nad viaduktom grozen požar. Vnel se je vagon nafte in je pozneje nastala silna eksplozija. Pokojnik in drugi gasilci so sodelovali pri omejevanju tega požara. Med eksplozijo sta se takrat smrtno ponesrečila gasilca Levec in Žargi, pokojnik sam, kakor drugi gasilci, pa je bil v življenjski nevarnosti, dobil je razne poškodbe.

Včeraj, v torek, ob 16. uri je Ivan Perme, gasilski veteran, nastopil svojo zadnjo pot z Zal na pokopališče k sv. Kržu. Trije pokleni gasilci in četa prostovoljnih gasilcev z načelnikom g. Leo-

Ljubljana

Koledar

Danes, sredo, 1. aprila: Hugo, škof. Četrtek, 2. aprila: Vel. četrtek.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 78.

Odrežke marčnih živilskih nakaznic naj trgovci na drobno prinese v mestni preskrbovalni urad po naslednjem vrstnem redu: v sredo 1. aprila trgovci z začetnicami A do K, v četrtek 2. aprila od L do R, in v petek 3. aprila od S do Z. Nakazila za moko, testenine in riž na odrezke za april bo mestni preskrbovalni urad začel izdajati v soboto 4. aprila po običajnem vrstnem redu.

Dogoni živine v prihodnjem tednu. Prehranjevalni zavod Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavno živino: dne 7. aprila 1942 v Črnomlju za govedo in prašiče; dne 7. aprila 1942 v Trebnjem za govedo in prašiče; dne 7. aprila 1942 v Grahovem za govedo in prašiče; dne 8. aprila 1942 v Kočevju za govedo in prašiče; dne 8. aprila 1942 na Vrhniki za govedo in prašiče; dne 8. aprila 1942 v Ljubljani za govedo in prašiče.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sreda, 1. aprila, ob 17.30: Konto X. Red Sreda. Četrtek, 2. aprila ob 17.30: »Ifigenija«. Red A. Petek, 3. aprila: zaprto.

Sobota, 4. aprila: zaprto. Nedelja, 5. aprila ob 15: »Jurček«. Mladinska predstava. Izven. Cene od 15 lir navzdol.

Ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Opera:

Sreda, 1. aprila, ob 16.30: Faust. Red Premier. Četrtek, 2. aprila ob 15: »Indija Koromandija«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol.

Petek, 3. aprila: zaprto. Sobota, 4. aprila: zaprto. Nedelja, 5. aprila ob 15: »Faust«. Izven.

Abonenti reda Sreda bodo imeli v sredo ob 17.30 predstavo Bernauerjeve in Osterjeve tridejanske veselice »Konto X«. Dejanje se godi po svetovni vojni v rodni obubožane plemiške rodbine, ki ne ve, da živi preko svojih razmer. Skrivnostni konto X je vir njihovega blagostanja, nato njihovega obžalovanja in končno sreče. Režiser: M. Kosič.

V četrtek bodo igrali za red Četrtek Goethejevo igro »Ifigenija«. Usoda pregnane Agamemnone hčere, ki živi kot Dianina svečenica na Tavridi, njeno svidenje z bratom Orestom, ki ga preganjajo furije zaradi umora Egieta in Klitemestre, njegova katarza in povratek Ifigenije z njim v domovino so glavno dejanje. Vseodpuščajoča človečnost, ki premagava vse zlo, je psihološko gibalno igrano. Režiser: J. Kovič, inscenator: inž. Franz.

Sprememba v prometu potniških vlakov Ljubljana—Zalog

Pričenši z dnem 1. aprila se delno spremeni na progi Ljubljana—Zalog vozni red potniških vlakov, in sicer izostanejo sledeči vlaki:

Vlak 626 z odhodom iz Ljubljane ob 7.40 in s prihodom v Zalog ob 7.55 ter vlak 634 z odhodom iz Ljubljane ob 15.20 in s prihodom v Zalog ob 15.35. V obratni smeri izostane vlak 627 z odhodom iz Zaloga ob 8.05 ter s prihodom v Ljubljano ob 8.20 in vlak 635 z odhodom iz Zaloga ob 15.45 ter s prihodom v Ljubljano ob 15.59.

Namesto teh pa vozijo pričenši s istim dnem na isti progi sledeči potniški vlaki: Vlak 624 z odhodom iz Ljubljane ob 7 in s prihodom v Zalog ob 7.15, ter vlak 628 z odhodom iz Ljubljane ob 10.15 in s prihodom v Zalog ob 10.30. V obratni smeri vozita vlaka 625 z odhodom iz Zaloga ob 7.23 in s prihodom v Ljubljano ob 7.38, ter vlak 629 z odhodom iz Zaloga ob 10.40 in s prihodom v Ljubljano ob 10.55.

poldom Zupančičem na čelu mu je izkazala zadnje časti. Bil je drugače prav lep in dostojen pogreb, ki so se ga udeležili tudi zastopniki mestne občine in drugi meščani. Bodi ohranjen vrlimu gasilcu časten in trajen spomin!

Documenta Levi
Ispopolnite vaše znanje
leggendo - s čitanjem

nell'ultimo numero: La battaglia in Libia (strategia e carte geografiche inedite) — Rico-eri a prova di bomba sulle coste atlantiche per „U-BOOT“ — Sulla copertina: il GENERALE ROMMEL

v sedmih številki: Bitka v Libiji (voj-skovodstvo in še neizdani zemljevidi) — Pred bombami varna zaklonišča za podmornice

na atlantskih obalah — Na platinah GENERAL ROMMEL

In vendita ovunque a L. 3- —

Signal

Prodaja se povsod in stane L. 3-

KONE GREENE JE V

3. S. van Dine

KRIMINALNI ROMAN

81

Peljali smo se po Peti aveniji, zavili v park in potem na Cesto 72 v smeri proti reki. Hudson pod nami se je zdel kot ogromen moder trak. Na Dyckman Streetu smo presekali Broadway ter potem nadaljevali vožnjo po starih vrtovih ob reki. Potem smo zavili po neki zasebni poti, ob kateri je bila živa meja in ki nas je vodila na široko cesto pri Reverdal. Peljali smo se čez Yonkers ter potem zavili ob vnožje grča Belvedere, potem pa čez Dobbek most.

Onstran postaje Ardsley je cesta, ki je bila tam precej ozka, potekala po gričih, ki so zapirali reko in namesto, da bi nadaljevali vožnjo po glavni cesti, smo zavili na navadno samotno stezo, ki se je izgubljala v ravnini samotnih pašnikov. Kakšno miljo daleč od Ardsleya in Taringtona smo obrnili na majhen grič, ki se je zaokrožal pravo kotno na reko Hudson. Ovinek je bil hud in nevaren. Na eni strani ceste je bila visoka stena, na drugi pa skalnat prepad.

Nizka ograja, ki je bila postavljena ob robu ceste, pač ne bi zalegala in bi

bila naravnost smešna, če ne bi bil voznik sam prisoben in vešč.

Von Blon je ustavil, zasukal avtomobil proti skalnati steni. Kmalu bi bili doživeli presenečenje in obviseli nad prepadom.

Hudson se je vil milje in milje daleč med gozdovi in travniki. Zaradi posebne oblikovitosti tega grča ni bilo mogoče nikjer videti žive duše. Mir in lepota okolice sta nas čisto prevzela. Nekaj minut smo stali nekako zamaknjeni. Potem pa je spregovorila Sibila. Njen glas je zvenel nekam nenavadno, nalahko pa je razodeval neko nezaupanje.

»Kako sijajen kraj je to za umor! Zakaj bi človek tvegal, da strel ne bo zadel, ko ga lahko povabiš prijatelja na izlet, ga pripelješ sem in ga počeneš v prepad, njega in stroj, sam pa pravčasno skočiš iz avtomobila? Bila bi to pač samo huda avtomobilska nesreča, kakor jih je bilo že toliko!«

Ado je ob groze streslo po vsem životu in v obraz je prebledela. Po mojem mnenju je bila Sibila razlaga skrajno neprimerna. Tudi doktorju je

bilo videti, da ga je pretreslo, ko je tako osuplo pogledal Sibilo. Nasprotno pa je Vance še naprej mirno opazoval Ado, potem pa, da bi nardeil konec splošni zadregi, dejal šaljivo:

»Nikar ne mislite, da nas boste vznemirili, gospodična Greene! Dan je preveč krasen, da bi mogli jemati resno vaše zločinske zamisle!«

Von Blon ni spregovoril nobene besede, njegov pogled, ki se ni umaknil s Sibile, pa je izražal grajo.

»Oh, vrnilo se raji,« je milo prosila Ada in se stislila vsa v strahu pod odejo, kakor da bi bilo mraz.

Von Blon je obrnil avtomobil proti mestu.

XIII. poglavje.

Tretja žaloigra.

28. do 30. novembra.

Naslednjo nedeljo, 28. novembra, je Markham povabil Heatha v krožek Stuyvesant na sestanek. Midva z Vancejem, ki sva obedovala z njim, sva bila navzoča pri razgovoru, ki je potekal v mirnem kotičku in se je seveda sukal okrog zločinov pri Greenejevih.

»Zelo čudno se mi zdi,« je dejal pri tej priliki Markham, »da tako natančno priiskava, kakor je bila to, ni odkrila niti najmanjše sledi za zločinom. V primerih roparskih umorov je vselej treba ubrati več različnih poti, če se le katere neposredno ne ponuja. Toda v tem primeru ni nobene, ki bi obetala kak uspeh.«

»Vprav ta posebnost,« je pripomnil Vance, »določa in označuje naš primer. Silno važno je in če se nam posreči, ugotoviti njen pomen, bomo brez dvoma stopili na pot, ki nas bo privedla k rešitvi celotne uganke.«

»Če, seveda, če...« se je nasmehnil Heath. »Ali je po vašem mnenju ravno prav, da nimamo niti enega sledu, za katerim bi se nam zdela pametno iti?«

Vance se je zasmejal.

Nikar ne jemljite mojih besed tako dobesedno, gospod narednik. O zločincu bi rad povedal le tole: Če ni nobene vodilne niti, je treba vsako stvar smatrati za izhodišče ali vsaj za nekaj bistvenega. Do zdaj imamo že kakih sto sumljivih znamenj, ki se bodo zdela neskladna vse dotlej, dokler ne bomo ugotovili, da so med seboj v zvezi. Opravka imamo z eno tistih preglavic, pri katerih beseda siskatie ne pomeni nič drugega kot neduhovito frazo.«

»Ali bi hoteli naštetati kakšnih osem ali deset tistih vaših stotih sumljivih znamenj,« je vprašal zbadljivo Heath.

»Veseli bi me, če bi zvedel kaj določnejšega.«

»Toda, gospod narednik, vi vendar že vse poznate! Drznil bi si trditi, da se lahko vse, kar se je do zdaj zgodilo, smatra za eno samo sled.«

»Da, to že stopinje, izginotje samokresa in ropot, ki ga je slišal Rex v sobi. Toda, ugotoviti smo morali, da so

nas vsi ti sledovi vodili enostavno v praznino!«

»Naj bo, pustimo to,« je odvrnil Vance in puhnil v zrak modrikast dim. »Res so tudi to lahko sledovi; toda jaz v prvi vrsti mislim na okoliščine, ki vladajo v Greenejevi hiši sami, na osebe, ki se tam gibljejo, na psihološke činitelje.«

»Navedite nekaj dejstev, ki imajo kak pomen, pa se bomo porazgovorili o njih!« je dejal Heath nezaupljivo.

»Gospod narednik ima prav,« je pripomnil Markham. »Dovolil bi si pripombo, da do zdaj nimamo še kaj početi.«

»No, pa še boste imeli, če do zdaj nimate!«

»Kaj si hotel reči, Vance?« »Slika še ni popolna,« je odgovoril Vance žalostno. »Sledile bodo še nove žaloigre, preden bo končana. Strašno pa je, da jih nihče ne more preprečiti, nobena stvar ustaviti. Zgoditi se mora...«

»Tudi ti stiši!« Markhamov glas ni bil več tako miren kot navadno. »Bog se usmilil! Prvič se je zdaj zgodilo, da se bojim.«

»Ne pozabite,« je opozoril Heath, »kakor da sam ne verjame svojim besedam, da naši možje strlijo hišo noč in dan.«

»Brezpomembni ukrepi,« je odvrnil Vance. »Zločinec je v hiši sami.«

Heath ga je pogledal.

»Nekdo od družinskih članov, mislite torej? To ste že enkrat povedali.«

Andrejčkov
Jože

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

508.

Zenska jim je lakoj odprla. Pokazala jim je prostorno sobo poleg svoje ter hlev za konja. »Bodite zadovoljni s slabo postrežbo,« je govorila, »boljšega nimam. Če bi gospodar vedel, bi se zatrdno jezil.« Zenska je morala imeti kakih štirideset let. Od trpljenja upadli obraz je pričal, da je nekdanja bila zala, kar so polirjevale lepe, še vedno bistre oči.

509

Tomaž je ves čas opazoval bomo, a snažno izbico. Kar na lepem pa je na zidu zagledal podobo višarske Marije s slovenskim napisom. Obrnil se je k ženi in jo vprašal, odkod ima to podobo. »O, to je pa spominek, ki so mi ga rajni oče prinesli z božje poti. Pripela sem jo na zid, da imam vsaj nekaj božjega v hiši.«

510.

Povedala je še, da je bil njen oče vinski trgovec s Slovenskega, tam od štajerske strani, pa je že umrl. »Da, tvoj oče je bil vinski trgovec. Tomaž Senčar pa njegov naslednik,« je s tresočim se glasom po slovensko vzkliknil Tomaž ter objel — svojo ženo. Beseda je zaslala obema. Nekaj časa sta se gledala objela, potem pa so se obema udrle solze.

Zemlja pod večnim ledom

Vsi ledeniki na zemlji pokrivajo danes okrog 15.098.775 kv. km površja, kar je približno toliko kot 50 Italij

Zemljepisec S. Thorarineson je sestavil številne podatke o tem, koliko zemeljskega površja danes pokrivajo večni ledeniki. Številke so res prav zanimive in kažejo, kako zelo bi se področje človekovega bivališča na zemlji lahko še razširilo, če bi neizmernih ledenikov ne bilo, oziroma, če bi bile v tistih krajih, kjer ti ledeniki so, takšne vremenske razmere, da bi nudile človeku zadostne življenjske pogoje.

Po Thorarinesonovem računu je na področju Alp 5.000 kv. km zemeljskega površja pokritega z ledeniki, v Pirenejih 40. kv. km, v Skandinaviji 5.000 kv. km, na vsej evropski celini torej skupno 10.040 kv. km.

Na Kavkazu je okrog 2.000 kv. km zemeljske površine pokrite večno z ledom, v Srednji Aziji in v Sibiriji 110.000 kv. km, na vsej azijski celini torej 112.000 kv. km.

V Afriki je po Thorarinesonovem cenjenju 20 kv. km večnih ledenikov, na Novi Gvineji 15 kv. km, na Novi Zelandiji 1000 kv. km; skupno na vsej Oceaniji 1015 kv. km.

V Severni Ameriki (na celini) 80.000 kv. km, v Južni Ameriki (celinski) 25.000 kv. km, skupno v obeh Amerikah 105.000 kv. km.

Na otokih okrog celine ob južnem zemeljskem tečaju je ledenikov 3.000 kv. km na Antarktidi sami pa okrog 13 milijonov kv. km.

Na Islandiji in na otokih Jan Mayen meri površina pokrita z večnim ledom, 12.600 kv. km, na

Svalbardu 58.000, na Franc Joževih otokih 17.000 na Novi Zemlji (Novaja Zemlja) 15.000, na Severni deželi 15.100, na Grönlandiji 1.650.000, na otokuju v polarnih vodah nad Severno Ameriko pa 100.000 kv. km. V vseh polarnih deželah je torej ledenikov skupno 1.867.700 kv. km.

Če zdaj seštejemo število kv. kilometrov vsega, z večnim ledom pokritega površja na zemlji, dobimo precej lepo številko 15.098.775 kv. km. Cisto točna in zanesljiva pa ta številka seveda ni, in je dosti natančnejše dozdaj tudi ni bilo mogoče podati, saj je vendar prav v teh mrzlih deželah še toliko krajev, kamor človeška noga ni, in najbrž tudi kmalu še ne bo mogla stopiti.

Če pa ne upoštevamo polarnih dežel, pa je po gornjih podatkih približno 231.000 kv. km zemlje pod večnim ledom, oziroma samo poldrugi odstotek površja, ki ga pokrivajo vsi ledeniki na zemlji. Če bo torej človek hotel kaj več pridobiti na svojem življenjskem prostoru, to se pravi, če ga bo hotel razširiti tudi na tiste kraje, ki doslej še niso spadali v njegovo ekumeno v ožjem smislu besede, bo moral pač kreniti v prvi vrsti v dežele okrog obeh zemeljskih tečajev.

Edini njegov nasprotnik bo ostro podnebje, ki je nagromadilo tako ogromne sklade ledu, in bogve, če se bo človeku, čeprav bo vpregel v svoj bojni voz vse skušnje in pridobitve najodbolnejše tehnike, ta večni led posrečilo razbiti ali ga vsaj malo omečiti...

Klej iz divjega kostanja

Sedanja vojna je dozdaj narekovala že marsikakšno potrebo, kakršne v mirnih časih ni. Vse skušajo izkoristiti čim smotnejše in v vsem najti koristno sredstvo za ta ali oni namen. In po vsem, kar smo dozdaj imeli priliko videti in slišati, smo se že lahko prepričali, da je vojna čas, ko so ljudje v sili in stiski res iznajdljivi.

Vojna je našla tudi v divjem kostanju vse več, kot samo drevo, ki služi za prijetno senco in kraši bogato urejene nasade, kamor se hodi poleti gospodati hladiti. Spoznala je, da je tudi sad tega, prej samo zaradi lepote in sence upoštevanega drevesa, uporabljen in da je tudi z njim mogoče zamašiti kakšno luknjo, ki jo je naredila vojna. O tem nas prepričuje med drugim tudi vabilo turinske mestne občine, s katerim se obrača na domače prebivalstvo, naj prinese v skupno skladišče ves divji kostanj, ki ga je morda nabralo preteklo jesen, oziroma ga bo ob prihodnji kostanjevi letini. V svojem vabilu poudarja, da je iz divjega kostanja mogoče dobiti znatne količine škroba ter ga uporabiti za razno lepilo. Na ta način bi lahko na leto prihranili do 90 metrskih stotov moke, kolikor so je —

kakor poroča »Italtress« — porabili za izdelovanje lepila, ki so ga potrebovali za lepljenje raznih pisanih objav in časopisov po kioskih in drugod. Prihranek na moki pa bo naravnost ogromen, če upoštevamo, da gornja številka velja samo za turinsko občino. Divji kostanj ni dober samo za kofje, pač pa ima, vsaj posredno, veliko korist od njega tudi človek.

Je pa tako, da mora pač priti vojna, da človek spozna, kaj vse mu je lahko koristno. Kadar je vsega v izobilju, takrat kaj rad kakšno, tudi zelo koristno stvar, zanemari. Pa tako je povsod na svetu, ne samo pri nas ali pri vas. Sicer pa sami to dobro veste, če pa bi radi o tem kaj več zvedeli, pa se obrnite na svoje gospodinjice, ki so v zadnjem času gotovo že zelo izpopolnile zbirko praktičnih gospodinjskih nasvetov, čeprav to z divjim kostanjem nima dosti zveze.

Z mlekom so pogasili požar!

Prejšnji teden je na neki danski kmetiji na otoku Samso izbruhnil požar, ki je bil toliko nevarnejši, ker tista kmetija ni stala na samem, pač pa v bližini drugih. Nesreča pa je hotela, da je

ogonj nastal v času, ko je bila vsa voda v tistih krajih zamrznjena in zato z njo ni bilo mogoče gasiti. Poročilo iz Stockholma pripominja, da so si ljudje v tistem kraju znali pomagati na drug način. Ker ni bilo nikjer vode, so začeli gasiti z mlekom, ki da so ga imeli na razpolago kakšnih 10.000 litrov. Vsega so kmetje žrtvovali ter ga zlili na ogenj, da bi ga zadušili. Sicer vse nesreče s tem niso preprečili. Toda, čeprav je hiša vsa pogorela, so vendar z mlekom dosegli vsaj to, da se ogenj ni razširil še na druga poslopja, poleg tega pa so tudi se pravočasno spustili iz hleva vso živino. Tudi človeških žrtev ni bilo.

Če osem levov uide iz kletke

V kraju Santa Maria v Argentini so doživeli pred nedavnim zelo razburljiv dogodek. Iz kletke je ušlo osem levov, zaradi česar je med tamkajšnjim prebivalstvom nastal silen preplah. Ljudje so se hitro, kolikor so le mogli, zaprli v svoje hiše in jih preplašeni gledali skozi okna, kdaj jih bodo zverine še tam naskočile. O dogodku je bilo obveščeno takoj tudi orožništvo in vojaštvo, ki je s strojnimi prihitelo ljudstvo na pomoč. Po daljšem boju so štiri leve ustrelili, štiri pa se jim je posrečilo ujeti žive. Imeli pa so pri tem nevarnem lovu še dokaj sreče, kajti samo en orožnik je bil lažje ranjen.

Usoda Napoleonovega balona — Napoleonova usoda

Huda slutnja velikega Korzičana spričo tega, da je francoska cesarska krona treščila z balona vprav na Neronov grob

V Vatikanu imajo med številnimi drugimi zanimivimi stvarmi tudi velik kos platna, iz katerega je bil sloviti francoski balon izza časa Napoleona. Shranjenega imajo v spomin na kronanje velikega Korzičana, ki je v nesreči, katere je tisti balon doletel, videl tudi slabo znamenje zase. In to, kar je bil Napoleon baje slutil, se je potem v resnici tudi zgodilo. Njegovo veliko cesarstvo je bilo uničeno prav kakor tisti balon, čigar ostanke hranijo še danes v Vatikanu, njega samega pa ni doletela nič manj žalostna usoda.

Zvečer 16. decembra 1804, ko je bil ves Pariz v najslavnejšem razpoloženju in se je za naslednji dan pripravljalo na kronanje velikega Napoleona, so iz francoske prestolnice spustili v zrak ogromen balon, na katerem so bile razne Napoleonove trofeje in zastave, poleg njih pa tudi cesarska krona z orlom. Da dobimo vsaj približno sliko, kako sijajen in bogat je bil ta Napoleonov balon iz leta 1804, bo zadostovalo morda, če pomislimo, da je stal 23.500 frankov, kar je bil za tedanje čase pač lep denar.

Na Notredamskem trgu se je pri tisti priliki zbrala ogromna množica ljudstva, ki je navdušeno vzklikala, ko so balon spustili v zrak. Balon pa je brž zajel veter ter ga pred Napoleonovi očmi odnesel v smeri proti Alpam in dalje proti Rimu. Napoleon se je tedaj porodila misel, da utegne nekoč

EIAR — Radio Ljubljana

Četrtek, 2. aprila: 7.30 Poročila v slovensščini — 7.45 Operna glasba. Napoved časa — 8.15 Poročila v italijanščini — 12.15 Violinski koncert Karla Sancina (pri klavirju L. M. Škerjanc) — 12.40 Cerkvena glasba — 13.00 Napoved časa. Poročila v italijanščini — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensščini — 13.17 Radijski orkester izvaja resno glasbo. Vodi dirigent D. M. Sijaneč — 14.00 Poročila v italijanščini — 14.15 Izmenjalni koncert z Nemčijo — 14.45 Poročila v slovensščini — 17.15 Prenos iz Liceja »G. P. Martinic« v Bologni. Prvi del koncerta, ki ga izvaja kvintet akademije Chigiana v Sieni — 19.30 Poročila v slovensščini — 19.45 Koncert kitarista Karla Hladkyja — 20.00 Napoved časa. Poročila v italijanščini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovensščini — 20.35 Simfonična prireditev družbe EIAR: »Misterij Kristusovega trpljenja«, vodi dirigent Franko Ferrara. Orkester družbe EIAR — 21.35 Predavanje v slovensščini — 21.45 Requiem W. A. Mozarta, vodi dirigent Victor de Šabata — 22.45 Poročila v italijanščini.

Naročajte Slovenski dom!

DOBRI STARI ČASI

Z njim ni bilo mogoče hitro iti. Pri vsakem koraku se je ustavil, gledal vse, kar je imelo umetniško obliko, kar se je splačalo pogledati. Opazoval je čelo cerkve, trojne stopnice v pristanišču Borromeo, vse tri strani dvorišča in veliko palmo, katere Luiza v njgovo veliko zgražanje niti ni videla, ko je šla prejšnji večer s Francom tod mimo.

Ko ju je peljal čuvaj v Palazzo, je potreboval najmanj deset minut, da je prišel po stopnicah; tako jih je občudoval. Ko je došel do vrha, je posijalo nekaj žarkov sonca in čuvaj je predlagal, da bi jih izkoristili in si ogledali park. Obrnil se je na levo in spremil je obiskovalca skozi vrsto praznih dvoran do železne ograje ter pozvonil. Prišel je vrtnar, dobro vzgojen mladenci, ki je stricu zelo ugajal, zakaj vse mu je vljudno razlagal, in stric ni malo spraševal. Pet minut je potreboval za kafarno drevo, ki je stalo ob vhodu. Luizi je bilo mučno. Bala se je, da se ne bi stric preveč utrudil, da bo tudi sama zelo trudna, ko mora gledati toliko rastlin in slišati toliko latinskih in ljudskih imen, poslušati pozornost stricu, dočim bi si želele njene misli miru in samote.

Vrtnar je predlagal, da bi šli do Castella di Nettuna. Stric pa bi rajši videl ob blizu boromejskega enoroga, ki se vzpenja tam doli. Toda bilo je več stopnic, zrak dušec, zato se je obotavljal. Luiza je izkoristila to obotavljanje ter vprašala vrtnarja,

119

kje je kaka klop. »Tu spodaj,« je odgovoril, »na l'vo na trgu Strobuss.« Stric se je dal pregovoriti, da je šel na trg Strobuss.

Bil je truden, a vseeno je hotel vse videti in vse vprašati. Ko se je napotil proti Strobussu, je slišal tam daleč od Isole Madre bobnanje Narodne straže v Pallanzii, ki je imela vaje na obrežju. »Zdaj se igrajo,« jima je rekel mladenci. »Samo igrajo, sicer pa! Prihodnji mesec bo pa zares. Dati moramo dober nauk zverini! Glejte jo tam, to pošast.«

Pošast je bila avstrijska vojna ladja »Radetzky«, ki so jo imenovali piemontski obrežani »Radescon«.

»Zdaj plove v pristanišče Lavino,« je rekel mladenci. »Prihaja iz Luina. Pridite sem, če jo hočete dobro videti.«

Stric je vedel, da nima dovolj dobrih oči, zato je sedel na prvo klop, ki jo je našel pod strobuss. Za njo je stala skupina bambusov in ob straneh dve drugi skupini velikih azalej. Za skupino bambusov, med d belimi, krivimi debli strobussov, se je svetlikala bela vodna gladina prav do črne proge gričkov. Nebo, proti severu temno, je bilo tam doli jasno.

Luiza in vrtnar sta šla do ograje, ki je bila okrašena z grbom, odkoder je bil razgled na otok Madre, na Palanzo in gornji del jezera. Luiza se je ozrla proti obširni svinčeni vodni površini, katero so obdajali nad Laveno zamagljeni velikani iz skupine Sasso di Ferro, proti pogorju Maccagnu, proti daljnim snežiščem Spluge. Od »Radetzkyja« se je videl bolj dim kakor trup. Bobni v Pallanzii so še vedno ropotali.

Stric Peter je poklical vrtnarja, Luiza pa se je naslonila na obzidek pri ograji poleg tise, ki se je dvigala iz nižje ležeče ravnice. Drevo ji je zastiralo pogled proti jasnemu vzhodu. Zadovoljna je bila, da je ostala končno sama, da so se ji odpočile

oči in misli na daljnih, visokih pogorjih, na neizmernih vodah. Čez trenutke se je vrtnar vrnil, da bi pokazal rumene cvetoče akacije in resje, ki je cvetelo na spodnji ravni. »Resje prinaša srečo,« je rekel. Ko je videl, da je Luiza zamišljena in se ne zmeni zanj, je šel dalje do rastlinjaka z hegonijski. »Stari strobuss,« je rekel glasno, da bi ga tuja slišala, ne da bi se obrnil. »Stari strobuss, ki ga je zadela strela. Če hočete videti zasebni vrt...«

Luiza je vstala, da bi šla po strica in mu dala roko, če bi bilo treba. Vrtnar, ki je stal in čakal poleg vhoda v lovorjev gozdič, je videl, kako je šla gospa proti sedečemu gospodu, pospešila korak in se s krikom vrgla k njemu.

Kakor staro, nedolžno drevo, tako je tudi strica Petra zadela strela. Njegovo telo je bilo naslonjeno na klop, glava se je dotikala z brado prsi, oči so bile odprte, nemične, brez izraza. Bila je res poslovilna igra tisto, kar mu je bila nudila njegova Valsolda.

Stric Peter, dragi, spoštovani starček, modri mož, pravični človek, oče, dobronik svojcev, stric Peter je odšel, odšel za vedno. Da, prišel je, da bi vstopil v vojsko, Bog pa ga je hotel v višji armadi. In ko je zadonel klic, se je odzval. Bobni v Pallanzii so ropotali in oznanjali konec enega sveta in prihod novega.

V Luizinem trusu je vzkliklo novo življenje, določeno za bodoče bitke prihodnjih časov, za drugačno veselje in drugačno trpljenje, kakor je bilo veselje in trpljenje, od katerih je ta človek iz dobrih starih časov v miru odšel, ko ga je v zadnjem trenutku blagoslovil duhovnik z Isole Belle, ki mogoče nikdar ni izrekel svetih besed nad bolj vrednim človekom.

K O N E C.